

PRACE NAUKOWE

Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu

RESEARCH PAPERS

of Wrocław University of Economics

Nr 449

Ekonomia

Wydawnictwo Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu
Wrocław 2016

Redakcja wydawnicza: Joanna Świrska-Korłub, Jadwiga Marcinek

Redakcja techniczna i korekta: Barbara Łopusiewicz

Łamanie: Beata Mazur

Projekt okładki: Beata Dębska

Informacje o naborze artykułów i zasadach recenzowania
znajdują się na stronach internetowych

www.pracnaukowe.ue.wroc.pl

www.wydawnictwo.ue.wroc.pl

Publikacja udostępniona na licencji Creative Commons

Uznanie autorstwa-Użycie niekomercyjne-Bez utworów zależnych 3.0 Polska
(CC BY-NC-ND 3.0 PL)

© Copyright by Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu
Wrocław 2016

ISSN 1899-3192

e-ISSN 2392-0041

ISBN 978-83-7695-616-9

Wersja pierwotna: publikacja drukowana

Zamówienia na opublikowane prace należy składać na adres:

Wydawnictwo Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu

ul. Komandorska 118/120, 53-345 Wrocław

tel./fax 71 36 80 602; e-mail: econbook@ue.wroc.pl

www.ksiegarnia.ue.wroc.pl

Druk i oprawa: TOTEM

Spis treści

Wstęp	11
Piotr Adamczewski: Organizacje inteligentne w rozwoju społeczeństwa wiedzy / Intelligent organizations in the development of knowledge society	13
Maciej Banasik: Siła demokracji a władza finansjery na przykładzie kryzysu w Grecji / The strength of democracy vs. the power of high finance on the example of the crisis in Greece	23
Paweł Białynicki-Birula, Łukasz Mamica: Uwarunkowania i efekty polityki przemysłowej w świetle neoweberowskiej koncepcji państwa / Determinants and effects of industrial policy in the context of the neoweberian state model	40
Jan Borowiec: Integracja handlowa jako determinanta synchronizacji cykli koniunkturalnych w strefie euro / Trade integration as a determinant of business cycles synchronization in the Euro Area	52
Malgorzata Bułkowska: Potencjalny wpływ bilateralnych umów handlowych na wzrost gospodarczy UE – przewidywane skutki dla polskiego sektora rolno-spożywczego / Potential impact of the bilateral trade agreements on the economic growth in the EU – expected consequences for the Polish agri-food sector	61
Sławomir Czetwertyński: Produkcja partnerska a nieformalny obrót cyfrowymi dobrami informacyjnymi / Peer production vs. informal distribution of digital information goods	72
Ireneusz Dąbrowski: Mechanizmy sprzężeń zwrotnych i ujęcie cybernetyczne w ekonomii / Feedbacks and cybernetic coverage in economics	86
Tomasz Dębowski: Polityka regionalna Unii Europejskiej w Polsce – teraźniejszość i przyszłość / Regional policy of the European Union in Poland – present and future	96
Wirginia Doryń: Innowacyjność sektora niskiej techniki w krajach Unii Europejskiej – analiza porównawcza / Innovation of the low technology sector in the European Union – a comparative analysis	109
Karolina Dreła: Prekariat – kierunki zmian i wpływ na rynek pracy / Precariat – directions of changes and impact on the labour market	118
Monika Fabińska: Droga kobiet do sukcesu biznesowego w dobie polityki równych szans / Women’s road to business success in the era of equal opportunities policy	130

Maria Fic, Daniel Fic, Edyta Ropuszyńska-Surma: Społeczno-ekonomiczne ograniczenia rozwoju gospodarczego Polski w kontekście pułapki średniego dochodu / Socio-economic constraints of the Polish economic growth in context of the middle-income trap	142
Paweł Głodek: Proces komercjalizacji wiedzy a struktury uczelni wyższej – ujęcie modelowe / Process of knowledge commercialization and university organisational units – model approach.....	155
Aleksandra Grabowska-Powaga: Uwarunkowania kształtowania kapitału społecznego – odniesienia do Polski / Factors that influence social capital – references to Poland.....	169
Alina Grynia: Poziom oraz struktura finansowania działalności badawczo-rozwojowej na Litwie na tle pozostałych krajów UE / Level and structure of investment in research and development in Lithuania in comparison with other countries	177
Mariusz Hamulczuk, Jakub Kraciuk: Procesy globalizacji a wzrost gospodarczy w krajach europejskich / Globalisation processes vs. economic growth in the European countries	191
Anna Horodecka, Liudmyła Vozna: The vulnerability of the labor market as the effect of the human motivation to work / Wrażliwość rynku pracy jako skutek motywacji człowieka do pracy	207
Agata Jakubowska: Instytucjonalne podłoże relacji podmiotów funkcjonujących na rynku / Institutional background of relations between entities on the market	216
Ewa Jaska: Uwarunkowania makroekonomiczne rozwoju rynku reklamy medialnej w Polsce / Macroeconomic conditions for the development of media advertising market in Poland	224
Michał Jurek: Społeczna odpowiedzialność biznesu – ewolucja koncepcji i jej znaczenia / Corporate social responsibility – evolution of the concept and its importance.....	234
Renata Karkowska, Igor Kravchuk: Struktura inwestorów na GPW w Warszawie w kontekście zmian makroekonomicznych i rynkowych / Structure of investors in the Warsaw Stock Exchange in the context of macroeconomic and market changes.....	246
Grażyna Karmowska: Analiza i ocena poziomu ekoinnowacji w nowych krajach członkowskich Unii Europejskiej / Analysis and assessment of the level of eco-innovation in the new member countries of the European Union	257
Dariusz Kielczewski: Racjonalność człowieka gospodarującego w ujęciu koncepcji <i>homo sustinens</i> / Rationality of managing man in the concept of <i>homo sustinens</i>	269

Krystyna Kietlińska: Rola powiatowych urzędów pracy w przeciwdziałaniu bezrobociu w Polsce / The role of district labour offices of work in counter-acting unemployment in Poland	277
Aneta Kisiel: Kształtowanie kapitału ludzkiego – wybrane problemy / Human capital shaping – selected issues	289
Dariusz Klimek: Funkcja ekonomiczna imigracji na polskim rynku pracy / The economic function of immigration on the Polish labor market	300
Paweł Kocoń: Zarządzanie informacją – utajnianiem i ujawnianiem – jako funkcja zarządzania publicznego / Managing the information – encryption and disclosure – as public management functions	310
Anna Kozłowska, Agnieszka Szczepowska-Flis: Weryfikacja hipotezy schumpeterowskiej w kontekście rodzajowej struktury wdrażanych innowacji / Verification of Schumpeterian hypothesis in the context of generic structure of innovations	319
Anna Kozłowska, Agnieszka Szczepowska-Flis: Wpływ wybranych warunków działalności gospodarczej na aktywność innowacyjną przedsiębiorstw / Influence of chosen conditions of economic activity on innovation activity of enterprises	329
Joanna Kudelko: Nowy paradygmat rozwoju w realizacji polityki spójności / New paradigm of development in the implementation of cohesion policy	340
Wojciech Leoński: Rola państwa i instytucji rządowych w promowaniu koncepcji społecznej odpowiedzialności biznesu w Polsce / The role of the state and government agencies in promoting the concept of corporate social responsibility in Poland	350
Renata Lisowska: Kształtowanie przewagi konkurencyjnej małych i średnich przedsiębiorstw poprzez wykorzystanie wzornictwa przemysłowego – doświadczenia województwa wielkopolskiego / Shaping the competitive advantage of small and medium-sized enterprises through the use of industrial design – experience of the Wielkopolskie Voivodeship	358
Irena Łącka: Wkład uczelni i instytutów badawczych w ochronę własności przemysłowej w Polsce w latach 2009-2014 / Input of universities and research institutes on the protection of industrial property in Poland between 2009 and 2014	368
Agnieszka Malkowska: Eksport województwa zachodniopomorskiego – charakterystyka i znaczenie dla regionu / Exports in Zachodniopomorskie Voivodeship – profile and significance for the region	381
Natalia Mańkowska: Usługi e-administracji a konkurencyjność międzynarodowa w wymiarze instytucjonalnym / E-government services and institutional competitiveness	392
Grażyna Michalczuk, Julita Fiedorczyk: Kapitał intelektualny kraju (NIC) – konceptualizacja podejść / National intellectual capital (NIC) – the conceptualization of approach	402

Michał Michorowski, Artur Pollok, Bogumiła Szopa: Przeobrażenia w sferze dochodów gospodarstw domowych w Polsce według grup społeczno-ekonomicznych w latach 1993-2014 / Transformations in household incomes in Poland by socioeconomic groups in 1993-2014	412
Dorota Milek: Przestrzenne zróżnicowanie innowacyjności polskich regionów / Spatial diversity of Polish regions innovativeness	424
Bogumiła Mucha-Leszko: Przyczyny słabego ożywienia koniunktury gospodarczej w strefie euro w świetle hipotezy o nowej sekularnej stagnacji / Causes of the Eurozone's slow economic recovery in the light of new secular stagnation hypothesis	436
Rafał Nagaj: Działania zbiorowe i na rzecz innych – analiza porównawcza polskich, litewskich i hiszpańskich studentów / Collective actions and helping others – comparative analysis of Polish, Lithuanian and Spanish student)	450
Paulina Nowak: Regionalne zróżnicowania poziomu nasycenia w ośrodki innowacji i przedsiębiorczości / Regional variation in the level of saturation in the centers of innovation and entrepreneurship	462
Robert Pietrzykowski: Rozwój gospodarczy państw Europy Środkowej i Wschodniej jako członków Unii Europejskiej / Economic development of countries of Central and Eastern Europe as members of the European Union	476
Elżbieta Pohulak-Żołędowska, Arkadiusz Żabiński: Wykorzystanie idei otwartych innowacji we współczesnych gospodarkach / Open innovation concept in contemporary economies	487
Gabriela Przesławska: Otoczenie instytucjonalne jako czynnik międzynarodowej konkurencyjności kraju oraz inkluzywnego wzrostu / Institutional environment as a factor of country's international competitiveness and inclusive growth.....	498
Malgorzata Raczkowska: Jakość życia w krajach Unii Europejskiej / Quality of life in the European Union	511
Anna Rutkowska-Gurak: Refleksje nad metodologią nauk ekonomicznych / Reflections on the methodology of economic sciences	522
Stanisław Swadźba: Wzrost gospodarczy krajów Azji Południowo-Wschodniej i Unii Europejskiej. Analiza porównawcza / The economic growth of South-East Asia and the European Union. Comparative analysis	536
Anna Sworowska: Współpraca patentowa nauki i biznesu na przykładzie województwa podkarpackiego – analiza sieci / Network analysis of patent cooperation between science and business – the case of Subcarpathian region	547
Monika Szafrńska, Renata Matysik-Pejas: Społeczna odpowiedzialność banków komercyjnych w Polsce wobec środowiska naturalnego / Corpo-	

rate social responsibility of commercial banks in Poland towards the natural environment.....	559
Piotr Szkudlarek: Płeć studentów a ich aktywność społeczna w świetle badań nad kapitałem społecznym / Sex of students and their social activity in the light of research into the social capital	573
Agnieszka Szulc: Instytucje formalne i nieformalne na rynku pracy w Polsce / Formal and informal institutions on the labour market in Poland	584
Andrzej Szuwarzyński: Porównanie efektywności działalności badawczo-rozwojowej w krajach OECD / Comparison of efficiency of research and development in OECD countries	595
Magdalena Szyszko: Oczekiwania bliskie racjonalnym? Współczesne koncepcje kształtowania oczekiwań uczestników rynku / Bounded rationality of expectations? Modern hypotheses of expectations formation of market participants.....	606
Ewa Ślęzak: Migracje Polaków po 2004 roku a gospodarstwa domowe – implikacje teoretyczne i praktyczne / Migrations of the Polish after 2004 vs. the households – theoretical and practical implications	616
Mirosława Tereszczuk: Instrumenty polityki handlowej Unii Europejskiej a polski handel zagraniczny produktami rolno-spożywczymi / Trade policy instruments of the European Union versus the Polish foreign trade in agricultural products	627
Agnieszka Tomczak: Polityka monetarna i fiskalna w warunkach wysokiego zadłużenia / Monetary and fiscal policy in the conditions of considerable indebtedness.....	639
Katarzyna Twarowska: Efekty międzynarodowej koordynacji polityki walutowej w latach 1978-2015 / Effects of international monetary policy coordination in the period 1978-2015.....	652
Zuzanna Urbanowicz: Simulation analysis of the degree of inadequacy in the single monetary policy for the EU economy outside the euro zone / Symulacyjna analiza stopnia nieadekwatności jednolitej polityki pieniężnej dla unijnej gospodarki spoza strefy euro	665
Grażyna Węgrzyn: Absolwenci na europejskim rynku pracy – analiza porównawcza / University graduates at European labour market – comparative analysis	675
Danuta Witczak-Roszkowska: Kapitał społeczny polskich regionów / Social capital of Polish regions.....	686
Katarzyna Włodarczyk: Serwicyzacja konsumpcji w polskich gospodarstwach domowych / Servicization of consumption in Polish households.....	699
Renata Wojciechowska: Between economic triumphalism and anti-economism / Między tryumfalizmem ekonomicznym a antyeconomizmem	709

Malgorzata Wosiek: Migracje międzynarodowe w procesach dostosowawczych na rynkach pracy krajów UE w czasie kryzysu / International migration in the labour market adjustment processes in the EU countries during the crisis	718
Urszula Zagóra-Jonszta: Dwugłos klasyków francuskich na temat podatków – Bastiat i Sismondi / Two voices of French classics about taxes – Bastiat and Sismondi	730
Malgorzata Zielenkiewicz: Konkurencyjność krajów UE w świetle globalnego kryzysu finansowego / Competitiveness of the EU countries in the context of the global financial crisis	740

Wstęp

Z wielką przyjemnością oddajemy do Państwa rąk publikację pt. „Ekonomia”, wydaną w ramach Prac Naukowych Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu. Opracowanie składa się z 65 artykułów, w których autorzy prezentują wyniki badań w czterech obszarach problemowych analizowanych na poziomie mikro- i makroekonomicznym.

Pierwszy obszar przedstawia rozważania dotyczące rynku pracy i instytucji rynku pracy, a także roli kapitału ludzkiego w gospodarce. Znalazły się tutaj wyniki badań na temat np.: roli urzędów pracy w przeciwdziałaniu bezrobociu, wpływu instytucji formalnych i nieformalnych na rynek pracy, zjawiska prekariatu, sytuacji kobiet na rynku pracy w dobie polityki równych szans czy pozycji absolwentów na europejskim rynku pracy. Drugi obszar dotyczy problemów makroekonomicznych współczesnych gospodarek, często ukazywanych w kontekście analizy sytuacji Polski na tle innych krajów unijnych. W tej grupie artykułów zaprezentowano wyniki analiz dotyczących m.in.: interwencjonizmu monetarnego i fiskalnego w warunkach wysokiego zadłużenia, polityki monetarnej i fiskalnej w krajach unijnych, ograniczeń wzrostu i rozwoju gospodarczego, innowacyjności i przedsiębiorczości, działalności badawczo-rozwojowej oraz roli kapitału intelektualnego kraju. Trzeci obszar tematyczny prezentowanej publikacji stanowią aspekty mikroekonomiczne, omawiając je np. dokonano analizy relacji podmiotów funkcjonujących na rynku, poddano ocenie przeobrażenia w sferze dochodów gospodarstw domowych czy opisano wpływ migracji na gospodarstwa domowe w Polsce. Czwarty obszar obejmuje zaś opracowania dotyczące fundamentów ekonomii, m.in. racjonalności człowieka w ujęciu *homo sustinens*, nowych paradygmatów rozwoju, refleksji nad metodologią nauk ekonomicznych, koncepcji kształtowania oczekiwań uczestników rynku czy analiz poglądów klasyków francuskich na temat podatków.

Książka przeznaczona jest dla pracowników naukowych szkół wyższych, specjalistów w praktyce zajmujących się problematyką ekonomiczną, studentów studiów ekonomicznych oraz słuchaczy studiów podyplomowych i doktoranckich.

Artykuły składające się na niniejszą książkę były recenzowane przez samodzielnych pracowników nauki, w większości kierowników katedr ekonomii. Chcielibyśmy serdecznie podziękować za wnikliwe i rzetelne recenzje, często inspirujące do dalszych badań. Oddając powyższą publikację do rąk naszych Czytelników, wyrażamy jednocześnie nadzieję, że ze względu na jej wszechstronny charakter spotka się ona z zainteresowaniem i przyczyni do rozpoczęcia inspirujących dyskusji.

Jerzy Sokołowski

Krystyna Kietlińska

Społeczna Akademia Nauk
e-mail: krystyna.kietlinska@uni.lodz.pl

ROLA POWIATOWYCH URZĘDÓW PRACY W PRZECIWDZIAŁANIU BEZROBOCIU W POLSCE

THE ROLE OF DISTRICT LABOUR OFFICES OF WORK IN COUNTERACTING UNEMPLOYMENT IN POLAND

DOI: 10.15611/pn.2016.449.24

JEL Classification: E2

Streszczenie: Artykuł koncentruje się na problemach bezrobocia i metodach jego ograniczenia, zjawisko to ma bowiem negatywny wpływ zarówno na gospodarkę, jak i na osoby nim dotknięte oraz na ich najbliższych. Szczególną uwagę poświęcono zatem powiatowym urządowi pracy. Są to instytucje publiczne, których zadaniem jest wykorzystanie różnych instrumentów w celu ograniczenia bezrobocia. Instrumenty te można podzielić na dwie grupy. Pierwsza to działania pasywne, które mają charakter ochronny, ograniczają się bowiem do wypłaty bezrobotnym świadczeń pieniężnych. W efekcie tworzą swego rodzaju zabezpieczenie materialne dla tych osób i ich rodzin. Drugą kategorię tworzą instrumenty aktywizujące, które mają za zadanie ograniczyć bierność zawodową bezrobotnych oraz motywować ich do znalezienia zatrudnienia. Analizę działalności tych instytucji oparto na czterech powiatach: Tomaszów Mazowiecki i Piotrków Trybunalski (w województwie łódzkim) oraz powiaty przysuski i sokołowski (województwo mazowieckie). Analiza działalności tych instytucji pozwala na sformułowanie pewnych spostrzeżeń i wniosków.

Słowa kluczowe: powiatowe urzędy pracy, bezrobocie, instrumenty rynku pracy.

Summary: The article focuses on the problems of unemployment and methods of its reduction, since this phenomenon has a negative impact both on the economy and on the people concerned and their families. Particular attention was paid, therefore, to the district labour offices. These are public bodies whose task is to use various instruments to reduce unemployment. These instruments can be divided into two groups. The first ones are passive activities that are protective, limiting themselves to the payment of cash benefits to the unemployed. As a result, they form a kind of material security for these people and their families. The second category of instruments are activation instruments, which are designed to reduce the professional passivity of the unemployed and motivate them to find employment. The analysis of the activities of these institutions is based on four counties, two of which are located in the Łódź Voivodeship: Tomaszów Mazowiecki and Piotrków Trybunalski and Przysuski and Sokołowski counties belonging to the Mazowieckie Voivodeship. The analysis of these institutions all counties owes us to formulate some observations and conclusions.

Keywords: unemployment, district labor offices, labour market instruments.

1. Wstęp

Problem bezrobocia jest obecnie najdotkliwszą bolączką, jaka dotyka rynek pracy. Jego skutki odczuwane są nie tylko w sferze gospodarczej, ale także w życiu społecznym.

Zjawisko bezrobocia ujawniło się w Polsce wraz z nastaniem transformacji systemowej. Od tego czasu poszukuje się instrumentów, które mogłyby to zjawisko ograniczyć i złagodzić jego negatywne konsekwencje. Instrumenty te można podzielić na dwie grupy. Pierwsza to działania pasywne, które mają charakter ochronny, ograniczają się bowiem do wypłaty bezrobotnym świadczeń pieniężnych. W efekcie tworzą swego rodzaju zabezpieczenie materialne dla tych osób i ich rodzin. Drugą kategorię tworzą instrumenty aktywizujące, które mają za zadanie ograniczyć bierność zawodową bezrobotnych oraz motywować ich do znalezienia zatrudnienia. Realizacją zadań, o których mowa, oraz zastosowaniem wymienionych instrumentów zajmują się specjalnie do tego celu powołane instytucje. Do najważniejszych należą powiatowe urzędy pracy.

Celem artykułu jest ocena funkcjonowania powiatowych urzędów pracy z punktu widzenia realizacji zadań związanych z ograniczeniem bezrobocia. Analizie będą poddane dwa powiaty województwa mazowieckiego oraz dwa powiaty województwa łódzkiego. Czynniki różniącymi badane powiaty są: przynależność administracyjna, wielkość liczona liczbą mieszkańców oraz rodzaj działalności gospodarczej (rolnictwo–przemysł). Badania wykonano w latach 2012-2014. Analiza pozwoli odpowiedzieć na pytanie, czy czynniki różnicujące badane powiaty mają wpływ na stopę bezrobocia oraz jakie działania podejmują powiatowe urzędy pracy w celu jej ograniczenia.

2. Powiatowe urzędy pracy jako instytucje rynku pracy

2.1. Zadania powiatowych urzędów pracy na rynku pracy

Rynek pracy jest miejscem, gdzie następuje spotkanie podaży pracy z popytem na pracę. Dokonywana jest na nim wymiana usług pracy pomiędzy pracodawcami a pracownikami poszukującymi pracy oraz określana jest wielkość i cena tych transakcji [Kryńska i in. 2014]. Istotny element rynku pracy tworzą instytucje rynku pracy. Pełnią one funkcję służebną w stosunku do uczestników rynku pracy oraz za pomocą odpowiednich narzędzi wpływają na decyzje pracodawców, pracowników i poszukujących pracy. Według ustawy w Polsce do instytucji rynku pracy należą: publiczne służby zatrudnienia, Ochotnicze Hufce Pracy, agencje zatrudnienia, instytucje szkoleniowe, instytucje dialogu społecznego, instytucje partnerstwa lokalnego [Ustawa z 20 kwietnia 2004]. Instytucje te kierują swoją pomoc zarówno do dorosłych bezrobotnych, jak i do młodocianych.

Zadania państwa w obszarze zatrudnienia i aktywizacji zawodowej realizowane są przez system służb zatrudnienia. Istnieją one w każdym państwie, a zasadą ich funkcjonowania jest świadczenie usług w formie bezpłatnej. Funkcje publicznych służb zatrudnienia w Polsce pełnią wojewódzkie i powiatowe urzędy pracy. Są one instytucjami rynku pracy o charakterze samorządowym. Swoją działalnością obejmują powiaty oraz miasta na prawach powiatu [Grabowski 2008].

Zadania PUP dotyczące polityki rynku pracy można podzielić na dwie grupy: pasywne i aktywne. Zadania pasywne ograniczają się do wypłacania wszelkiego rodzaju świadczeń pieniężnych osobom bezrobotnym. Należą do nich m.in.: wypłata zasiłków dla bezrobotnych, wypłata wcześniejszych emerytur finansowanych przez ZUS, przyznawanie świadczeń przedemerytalnych, wypłata ubezpieczeń zdrowotnych, zwrot kosztów zakwaterowania, przejazdu, refundacja kosztów opieki nad dzieckiem, świadczenia przysługujące rolnikom zwolnionym z pracy [Danecka 2005]. Do zadań aktywnych realizowanych przez PUP należą m.in.: szkolenia, udzielanie informacji zawodowej, pośrednictwo pracy, poradnictwo zawodowe, aktywizacja zawodowa (staże pracy), wypłata środków na podjęcie działalności gospodarczej, udzielanie stypendiów z tytułu podjęcia nauki lub dofinansowania studiów podyplomowych, udzielanie pożyczek szkoleniowych [Szydlik-Leszczynska 2012].

2.2. Źródła zasilania zadań PUP

Środki na finansowanie zadań PUP pochodzą ze źródeł krajowych oraz funduszy europejskich. Do środków krajowych należy zaliczyć: środki budżetu państwa, środki własne powiatów i województw, środki funduszy publicznych. Środki budżetu państwa przeznaczone są głównie na tę część zadań służb zatrudnienia, której administratorami są Minister Pracy i Polityki Społecznej oraz wojewodowie. Środki budżetów samorządowych nie odgrywają istotnej roli w finansowaniu działalności PUP. Na wielkość dofinansowania PUP przez samorządy wpływają następujące czynniki: zaangażowanie w tworzenie i realizację projektów inwestycyjnych, ocena ważności problemu bezrobocia przez władzę, kondycja finansowa jednostki samorządu [Misiąg, Tomalak 2008]. Do funduszy, które zasilają powiatowe urzędy pracy, należą: Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (PEFRON) i Fundusz Pracy.

Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych realizuje pomoc rzeczową i finansową dla osób niepełnosprawnych, w tym także dla niepełnosprawnych bezrobotnych. Tworzony jest głównie ze środków zakładów pracy chronionej oraz przedsiębiorstw, które zatrudniają minimum 6% osób niepełnosprawnych, a także z budżetu państwa i dobrowolnych wpłat różnych podmiotów. Środki Funduszu przeznaczone są m.in. na: rekompensaty dla pracodawców związane z wyższymi kosztami zatrudnienia osoby niepełnosprawnej, rehabilitację osób niepełnosprawnych, dotacje na rozpoczęcie własnej działalności gospodarczej, organizowanie szkoleń dla niepełnosprawnych, tworzenie nowych miejsc pracy [Garbat 2013].

Głównym źródłem zasilania powiatowych urzędów pracy jest Fundusz Pracy. Na jego dochody składają się: składki obowiązkowe opłacone przez pracodawców (2,4% funduszu wynagrodzeń), subwencje z budżetu państwa, środki UE, pozostałe (wpływy ze spłaty zobowiązań, odsetki itp.). Środki Funduszu Pracy przeznaczone są głównie na zasiłki i świadczenia dla bezrobotnych i innych grup społecznych oraz na aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu. Strukturę wydatków Funduszu Pracy przedstawia tabela 1.

Tabela 1. Struktura wydatków Funduszu Pracy

Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Wydatki ogólne	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Zasiłki i świadczenia ogółem	40,5	54,8	55,1	52,6	49,9	49,4
Aktywne formy	53,8	38,0	40,3	40,9	45,5	45,8
Wynagrodzenia WUP, PUP	1,9	4,0	1,9	1,7	2,4	2,6
Pozostałe	3,8	3,2	2,7	4,8	2,3	2,2

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej: Szczegółne informacje o wydatkach Funduszu Pracy w latach 2006-2014.

Głównym kierunkiem wydatkowania środków Funduszu Pracy są różnego rodzaju zasiłki i świadczenia, wśród których istotną pozycję stanowią zasiłki dla bezrobotnych. Wyjątek stanowi rok 2010, w którym gros środków przeznaczono na aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu.

Kolejnym źródłem zasilania PUP są środki pochodzące z funduszy europejskich. Jednym z głównych celów UE jest przyspieszenie rozwoju oraz wzrost gospodarczy i społeczny krajów członkowskich. Aby zmniejszyć różnice między krajami, Unia przekazuje środki pomocowe. Występują one w formie funduszy i programów operacyjnych realizowanych w czteroletnich okresach. W latach 2007-2013 najważniejszymi były: Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego (EFRR), Europejski Fundusz Społeczny (EFS), Fundusz Spójności (FS) [Harasimowicz 2013].

Funduszami związanymi z problemami bezrobocia był Europejski Fundusz Społeczny. W jego ramach istniał Program Operacyjny Kapitał Ludzki, który dotyczył: szkoleń, zatrudnienia subsydiowanego, doradztwa dla mikro, małych i średnich przedsiębiorstw, tymczasowego zatrudnienia, *de minimis*.

W latach 2014-2020 istnieje pięć głównych funduszy, które wspierają rozwój gospodarczy i społeczny krajów członkowskich. Są to: Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego (EFRR), Europejski Fundusz Społeczny (EFS), Fundusz Spójności (FS), Europejski Fundusz Rolny (EFR), Europejski Fundusz Morski i Rybacki (EFMR). Trzy pierwsze fundusze są takie same jak w latach 2007-2013, ale ich cele zostały nieco zmienione. W ramach EFS, który w dalszym ciągu dotyczy problemów społecznych, utworzono Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój (POWER)

[www.funduszeuropejskie.gov.pl]. Jest on w największym stopniu wykorzystywany przez urzędy pracy, obejmuje bowiem zagadnienia: ubóstwa, wykluczenia społecznego, rynku pracy, szkolnictwa, ochrony zdrowia [Gwizdała i in. 2014].

3. Analiza działalności PUP na rzecz bezrobotnych w wybranych powiatach województwa mazowieckiego i łódzkiego

3.1. Zakres analizy

Do badań przyjęto działalność PUP w dwóch powiatach województwa mazowieckiego (Przysucha i Sokołów Podlaski) oraz w dwóch powiatach województwa łódzkiego (Tomaszów Mazowiecki i Piotrków Trybunalski). Różnice między tymi powiatami dotyczą ich przynależności administracyjnej, wielkości liczonej liczbą mieszkańców oraz rodzaju działalności gospodarczej. Powiaty Przysucha i Sokołów Podlaski (woj. mazowieckie) są niewielkie. Powiat przysuski ma charakter rolniczy, a sokołowski – przemysłowy. Powiat Piotrków Trybunalski i Tomaszów Mazowiecki (woj. łódzkie) są pod względem liczby ludności dwa razy większe, piotrkowski ma charakter rolniczy, a tomaszowski przemysłowy.

Przeprowadzona analiza pozwoli odpowiedzieć na pytanie, czy czynniki różniące badane powiaty mają wpływ na stopę bezrobocia oraz na działania PUP w kierunku jej zmniejszenia. Liczbę ludności oraz stopę bezrobocia w badanych powiatach obrazuje tabela 2.

Tabela 2. Liczba ludności oraz stopa bezrobocia w badanych powiatach

	Ludność (tys.)	Stopa bezrobocia		
		2012	2013	2014
Polska		12,5	13,0	11,3
Tomaszów Mazowiecki	120 000	18,3	17,9	16,5
Piotrków Trybunalski	91 500	9,8	9,7	7,9
Przysucha	56 000	27,8	27,4	24,7
Sokołów Podlaski	44 000	11,6	12,1	11,1

Źródło: [Bezrobotni oraz stopa bezrobocia... 2015, Sprawozdania z działalności PUP...].

Jak wynika z danych w tabeli 2, ani wielkość powiatu, ani jego lokalizacja nie są skorelowane z wysokością stopy bezrobocia. Najniższą stopę bezrobocia ma powiat piotrkowski. Na tę pozycję składa się zarówno rozwój gospodarczy tego terenu, jak i warunki przyrodnicze, które owocują rozwojem turystyki. Niską stopą bezrobocia charakteryzuje się także powiat sokołowski – najmniejszy z badanych, w którym władze postawiły na rozwój nowych technologii oraz infrastruktury społecznej.

Niepokojąco wysoka stopa bezrobocia występuje w powiecie przysuskim. Jest to powiat o charakterze rolniczym z dużym odsetkiem lasów i gruntów ornych. Być może warunki naturalne wpływają na tak duże bezrobocie. Z wysoką stopą bezrobo-

cia zмага się także Tomaszów Mazowiecki, który w minionym stuleciu opierał swój rozwój głównie na przemyśle włókienniczym. Jego upadek w okresie transformacji systemowej stał się być może barierą rozwoju tego powiatu, która do tej pory nie została pokonana.

3.2. Działalność powiatowych urzędów pracy na rzecz bezrobotnych w badanych powiatach

3.2.1. Źródła dochodów badanych PUP

Bezrobocie jest zjawiskiem negatywnym, wpływającym nie tylko na dynamikę rozwoju gospodarczego ale i na jakość życia społeczeństwa. W dyskusjach pojawiających się w prasie czy w publikacjach naukowych główną uwagę kieruje się nie na analizowanie problemu, lecz na sposób jego ograniczenia. Instytucjami publicznymi, których zadaniem jest przeciwdziałanie temu zjawisku i pomoc bezrobotnym w poszukiwaniu i znalezieniu pracy, są powiatowe urzędy pracy. Są to instytucje, których dochody na tę działalność pochodzą z następujących źródeł: środków budżetowych, środków Funduszu Pracy, środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (PFRON), funduszy Unii Europejskiej, pozostałych.

Środki budżetowe pochodzą z dotacji budżetu państwa, województw, miast na prawach powiatu i powiatów. Środki PFRON występują wówczas, gdy PUP ma na swoim obszarze działania niepełnosprawnych bezrobotnych. Strukturę źródeł dochodów PUP w powiatach tomaszowskim, piotrkowskim, przysuskim i sokołowskim przedstawia tabela 3.

Tabela 3. Struktura źródeł dochodów badanych powiatowych urzędów pracy w latach 2012-2014

	Tomaszów Mazowiecki			Piotrków Trybunalski			Przysucha			Sokołów Podlaski		
	2012	2013	2014	2012	2013	2014	2012	2013	2014	2012	2013	2014
Ogółem	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00
Śr. budżetowe	20,5	20,5	21,4	38,0	37,2	33,7	16,3	14,0	12,6	3,5	3,3	4,1
Fundusz Pracy	62,4	60,4	60,0	59,0	60,8	56,9	73,6	70,8	64,8	77,0	62,5	50,7
PFRON	1,8	1,1	1,7	–	–	–	0,01	0,04	0,08	0,7	0,5	0,6
UE	9,1	15,4	16,8	3,0	2,0	9,4	10,1	15,2	22,5	18,9	26,0	44,6
Pozostałe	6,1	2,4	2,1	–	–	–	–	–	–	–	7,6	–

Źródło: jak w tabeli 2.

W powiatach województwa łódzkiego głównym źródłem zasilania PUP jest Fundusz Pracy. Dochody z tego źródła stanowią ok. 60% ogółu środków w całym badanym okresie. Kolejnym istotnym źródłem są środki budżetowe, które w powiecie tomaszowskim stanowią ok. 20%, a w piotrkowskim 38-33%. Uzupełnieniem są środki UE, których udział w Tomaszowie jest dość wysoki i systematycznie rośnie,

do 17% w 2014 r., natomiast w Piotrkowie w latach 2012-2013 jest niewielki (2-3%) i wzrasta do 9,4% w roku 2014.

Nieco odmienną strukturę dochodów mają PUP w powiatach województwa mazowieckiego. Udział Funduszy Pracy jest wysoki, ale systematycznie maleje, w Przysusze z 73,6% w roku 2012 do 64,8% w 2014 r., a w Sokołowie z 77% w roku 2012 do 50,7% w 2014 r. Spadkowi udziału środków z Funduszu Pracy towarzyszy znaczny wzrost środków pochodzących z funduszy unijnych, z 10% do 22,5% w Przysusze i z 19% do 44,6% w Sokołowie. Charakterystyczne jest także to, że udział środków budżetowych jest w PUP województwa mazowieckiego zdecydowanie niższy niż w PUP województwa łódzkiego, np. w Sokołowie Podlaskim stanowią one jedynie 3,3-4%.

Powstaje pytanie, czy źródła dochodów PUP mają związek ze stopą bezrobocia w tych regionach?

Powiaty o niskiej stopie bezrobocia (Piotrków i Sokołów) mają odmienną strukturę dochodów. W powiecie piotrkowskim głównym źródłem dochodów obok Funduszu Pracy są środki budżetowe, a w powiecie sokołowskim – środki UE. Podobnie jest w powiatach o wysokiej stopie bezrobocia. W Tomaszowie udział środków z budżetu i z Funduszu Pracy utrzymuje się na podobnym poziomie, a systematycznie rośnie udział środków UE (z 9% do 17%), natomiast w Przysusze maleje udział środków budżetowych i środków Funduszu Pracy na rzecz wzrostu środków unijnych (szczególnie w 2014 r.). Wydaje się zatem, że źródła dochodów badanych PUP nie są bezpośrednio związane ze stopą bezrobocia.

3.2.2. Kierunki wydatkowania środków badanych PUP

Środki zgromadzone przez powiatowe urzędy pracy przeznaczone są na wydatki na rzecz bezrobotnych. Można je podzielić na dwie grupy: aktywne i pasywne. Tabela 4 przedstawia ich strukturę.

Tabela 4. Struktura wydatków badanych PUP

	Tomaszów Mazowiecki			Piotrków Trybunalski			Przysucha			Sokołów Podlaski		
	2012	2013	2014	2012	2013	2014	2012	2013	2014	2012	2013	2014
Ogółem	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00
Aktywa	37,7	38,7	41,0	44,2	46,2	52,3	45,2	51,5	57,0	45,6	62,6	63,7
Pasywne	62,3	61,3	59,0	55,8	53,8	47,7	54,8	48,5	43,0	54,4	37,4	36,3

Źródło: jak w tabeli 2.

Wydatki pasywne przeznaczone są na wypłaty wszelkiego rodzaju zasiłków, wśród których dominującą rolę odgrywają zasiłki dla bezrobotnych. Zatem wysoka stopa bezrobocia powinna pociągać za sobą wyższe wydatki na pasywne formy działalności. W przypadku badanych powiatów nie zawsze taka zależność występuje: w tomaszowskim wysokie bezrobocie (18-16%) łączy się z dużym udziałem środ-

ków na wydatki pasywne (ok. 60%), natomiast w przysuskim, w którym bezrobocie przybrało niepokojące rozmiary (28-24%), wydatki pasywne jedynie w 2012 r. były wyższe od aktywnych. W pozostałych latach większość środków przeznaczają się na aktywne formy wspierania bezrobotnych.

Wydatki aktywne mają na celu szeroko rozumiane przygotowanie bezrobotnych do wykonywania pracy (szkolenia, staże) oraz znalezienia im miejsca pracy (prace interwencyjne, roboty publiczne, własna działalność gospodarcza). Szkolenia mają na celu pogłębienie i poszerzenie wiedzy i umiejętności w jakimś określonym kierunku [Rogozińska-Pawełczyk (red.) 2013]. Staże organizowane są dla młodych bezrobotnych, do 25. roku życia, oraz absolwentów szkół wyższych, którzy nie ukończyli 27. roku życia. Mają one za zadanie nabycie praktycznych umiejętności wykonywania pracy, bez nawiązania stosunku pracy. Wypłacane jest im stypendium w wysokości zasiłku dla bezrobotnych. Prace interwencyjne umożliwiają w miarę szybką pomoc urzędu pracy bezrobotnemu w podjęciu zatrudnienia. Roboty publiczne są organizowane na wniosek administracji publicznej i innych organizacji publicznych. Z bezrobotnym skierowanym do robót publicznych powinna być zawarta umowa o pracę na czas określony [Kocot 1999]. Dotacje na własną działalność gospodarczą to jednorazowe środki na uruchomienie działalności dla osób bezrobotnych zarejestrowanych w PUP, które spełniają określone warunki.

Strukturę wydatków aktywnych realizowanych przez powiatowe urzędy pracy w analizowanych podmiotach przedstawia tabela 7.

We wszystkich badanych urzędach pracy główny kierunek wydatków aktywnych koncentruje się na stażach oraz dotacjach na rozpoczęcie działalności gospo-

Tabela 5. Struktura wydatków aktywnych realizowanych przez badane powiatowe urzędy pracy

	Tomaszów Mazowiecki			Piotrków Trybunalski			Przysucha			Sokołów Podlaski		
	2012	2013	2014	2012	2013	2014	2012	2013	2014	2012	2013	2014
Ogółem	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00
Szkolenia	5,8	5,6	5,4	4,4	7,2	1,6	2,6	1,9	1,3	21,6	9,4	4,4
Staże	32,9	38,6	38,3	36,1	40,2	38,5	26,2	34,0	26,9	21,3	42,4	56,6
Prace interwencyjne	6,8	7,8	8,1	2,9	4,7	5,0	12,5	11,3	9,1	–	–	–
Roboty publiczne	4,6	5,0	5,1	5,2	8,6	7,2	23,5	18,5	17,7	22,6	10,2	7,2
Prace społecznie użyteczne	1,4	1,5	1,2	0,1	0,4	0,4	–	–	–	7,2	3,1	2,5
Przygotowanie zawodowe	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Dotacje na działalność gospodarczą	31,0	29,1	30,7	27,4	29,4	28,4	–	–	–	27,2	34,6	28,6
Refundacja kosztów	15,2	11,9	10,2	11,9	9,0	15,0	15,4	12,9	15,6	–	–	3,7
Pozostałe	2,2	0,5	1,0	12,0	0,5	3,8	19,8	21,4	19,4	0,1	0,3	0,7

Źródło: jak w tabeli 2.

darczej. Oznacza to, że środki kierowane są przede wszystkim na aktywizację zawodową młodzieży (staże) oraz osób, które chcą podjąć ryzyko prowadzenia działalności gospodarczej na własny rachunek. Udział środków, jakie przeznaczane są na te cele, jest w badanych powiatach podobny. W przypadku staży zawiera się on w granicach 30-40% ogółu środków. Wyjątek stanowi powiat sokołowski, w którym w 2014 r. wydatkowano na ten cel aż 56,6% środków. Na działalność gospodarczą przeznaczany jest także podobny odsetek środków (ok. 30%), jedynie w Przysusze nie przeznaczono na ten cel żadnych środków, mimo wysokiego wskaźnika bezrobocia. Natomiast przeznaczono środki na roboty publiczne (ok. 20%) oraz na prace interwencyjne (ok. 10%), czyli na bardziej krótkotrwałe formy aktywności. Niewiele środków przeznaczają powiaty na szkolenia, jedynie powiat sokołowski w 2012 r. wyasygnował na ten cel 21,6% ogółu środków, ograniczając te wydatki w latach następnych.

Z przeprowadzonej analizy wynika, że zarówno w powiatach województwa łódzkiego, jak i województwa mazowieckiego stopa bezrobocia nie ma wpływu na rodzaj wydatków aktywnych skierowanych przez powiatowe urzędy pracy do osób bezrobotnych.

4. Zakończenie

Bezrobocie jest zjawiskiem, które ma negatywny wpływ zarówno na gospodarkę, jak i na osoby nim dotknięte oraz na ich najbliższych. Instytucjami publicznymi, których zadaniem jest ograniczanie tego zjawiska, są powiatowe urzędy pracy. Z usług tych instytucji skorzystało wielu Polaków. Nie wszyscy zainteresowani byli otrzymaniem pracy. Często chodziło jedynie o zarejestrowanie się, żeby uzyskać zasiłek dla bezrobotnych oraz ubezpieczenie zdrowotne. Ponadto brak zaufania do działalności PUP powodował, że duża część bezrobotnych starała się rozwiązać ten problem samodzielnie lub korzystając z prywatnego rynku agencji zatrudnienia, firm doradczych, pośredników, szkoleniowców itp.

Te i wiele innych barier powoduje, że obraz bezrobocia rozpatrywany z punktu widzenia urzędów pracy jest niepełny. Tym niemniej dane zgromadzone w badanych instytucjach dają pewne wyobrażenie o rynku pracy w Polsce. Do badań przyjęto cztery powiaty. Dwa z nich to Tomaszów Mazowiecki i Piotrków Trybunalski – położone w województwie łódzkim. Są to duże powiaty z punktu widzenia liczby mieszkańców. Powiat tomaszowski liczy 120 tys. mieszkańców i ma charakter przemysłowy, a powiat piotrkowski zamieszkuje ponad 91 tys. mieszkańców i dominuje w nim rolnictwo. Powiaty przysuski i sokołowski należą do województwa mazowieckiego i liczą odpowiednio 56 tys. i 44 tys. mieszkańców. Przysucha ma charakter rolniczy, a Sokołów Podlaski – przemysłowy.

Na podstawie czterech badanych powiatów nie sposób formułować ogólnych wniosków dotyczących czynników wpływających na różnice w działaniach PUP mających na celu ograniczenie bezrobocia. Można jednak zastanowić się nad spo-

strzeżeniami wynikającymi z przeprowadzonych analiz. Dotyczą one roli następujących czynników w ograniczeniu bezrobocia, które wzięto pod uwagę w badaniach:

1. aktywności w zdobywaniu środków niepublicznych przez urzędy pracy,
2. kierunków wykorzystania środków przeznaczonych dla bezrobotnych.

Jeśli chodzi o stopień rozwoju gospodarczego poszczególnych powiatów, to wpływa on na stopę bezrobocia.

Do powiatów o wysokiej aktywności gospodarczej należą piotrkowski i sokołowski. Charakteryzują się one niską stopą bezrobocia (odpowiednio 9,8% i 11,6%). Powiaty piotrkowski i przysuski, cechujące się wysoką stopą bezrobocia, nie wykazują zbyt dużej aktywności gospodarczej.

W przypadku aktywności w zdobywaniu środków publicznych, do których głównie należą środki unijne, brak jest związku ze stopą bezrobocia. Tu wyróżnikiem jest przynależność administracyjna. Powiaty województwa łódzkiego bazują głównie na środkach pochodzących z publicznych źródeł (środki budżetowe, Fundusz Pracy). Z kolei w powiatach województwa mazowieckiego środki publiczne pochodzą głównie z Funduszu Pracy i wykazują tendencję malejącą, natomiast znaczną rolę odgrywają środki UE, a ich udział systematycznie wzrasta. Szczególnie dotyczy to powiatu sokołowskiego, w którym w 2014 r. stanowiły prawie połowę wszystkich źródeł dochodów.

Kierunki wykorzystania środków także bardziej związane są z przynależnością administracyjną niż ze stopą bezrobocia, choć różnice między powiatami województwa łódzkiego i mazowieckiego nie są zbyt duże. W PUP województwa łódzkiego w dwóch pierwszych latach badania dominowały wydatki pasywne, dopiero w roku 2014 niewielką przewagę zyskały wydatki aktywne, choć bezrobocie w Tomaszowie było wysokie, a w Pabianicach niskie. Z kolei w PUP województwa mazowieckiego jedynie w roku 2012 dominowały wydatki pasywne, a w następnych latach coraz większą rolę odgrywały wydatki aktywne, chociaż bezrobocie było bardzo wysokie w Przysusze i niskie w Sokołowie.

Wydatki aktywne PUP świadczą o ich zaangażowaniu w tworzenie miejsc pracy dla bezrobotnych. W zasadzie kierunki tych wydatków są w trzech badanych powiatach podobne. Wyjątek stanowi powiat przysuski, w którym znacznie więcej środków niż w pozostałych przeznaczono na roboty publiczne i prace interwencyjne, natomiast w ogóle nie uruchomiono dotacji na rozpoczęcie przez bezrobotnych działalności gospodarczej. Być może wysoka stopa bezrobocia powoduje, że uruchomiono takie formy zatrudnienia, które są mniej kosztowne i stanowią pomoc doraźną.

Działalność powiatowych urzędów pracy nie jest doskonała. Dlatego Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej sukcesywnie wprowadza pewne zmiany, które mają na celu poprawę jakości świadczonych usług dla bezrobotnych oraz zwiększenie możliwości tworzenia dla nich nowych form zatrudnienia.

Angażowanie się powiatowych urzędów pracy w działania na rzecz bezrobotnych zależy od kadry, jaką one dysponują. Jej kompetencje mają niewątpliwie wpływ na jakość pracy. Z kolei jakość pracy zależy w dużym stopniu od systemu motywacji.

cji. Dlatego MPiPS od 2014 r. wprowadza w PUP nowy sposób wynagradzania pracowników. Do 2013 r. 7% środków na aktywizację bezrobotnych przeznaczonych było na nagrody dla pracowników, niezależnie od efektów ich pracy. Obecnie 2% tych środków przeznaczonych jest dla najlepszych.

Drugą kwestią jest stworzenie możliwości zmniejszenia obciążeń pracowników PUP przez połączenie ich działań ze specjalistami sektora prywatnego. Da to korzyści w postaci bardziej kompetentnej obsługi bezrobotnych. Kolejną zmianą, która może przyczynić się do usprawnienia pracy PUP, jest profilowanie pomocy dla osób bezrobotnych. Oznacza to podział tych osób na 3 grupy:

I – osoby, które potrzebują jedynie przedstawienia ofert pracy. Są one zmotywowane i nie potrzebują nowych bodźców;

II – osoby dłużej bezrobotne (do 1 roku), które wymagają szkoleń (reintegracja zawodowa) w celu znalezienia pracy;

III – osoby długotrwale bezrobotne (powyżej 1 roku), uzależnione, wykluczone społecznie itp., które wymagają pomocy psychologów (reintegracja społeczna) oraz szkoleń (reintegracja zawodowa). Przejście przez te dwa etapy warunkuje możliwość podjęcia przez nich pracy.

Tą trzecią kategorią osób powinny zajmować się wyspecjalizowane firmy, dzięki czemu pracownicy PUP będą mogli poświęcić więcej czasu bezrobotnym I i II grupy [Informacje MPiPS 2015; Polityka 2015].

Jeśli chodzi o bezrobotnych, to szczególną uwagę poświęca się ludziom młodym. Ich sukces na rynku pracy może procentować w postaci zmniejszenia emigracji zarobkowej. Zmiany, które są wprowadzane, dotyczą:

- wydłużenia wieku osób zaliczanych do grupy osób młodych, do 30. roku życia. Dzięki temu więcej młodych ludzi, wchodzących później na rynek pracy, będzie mogło skorzystać z pomocy PUP;
- wprowadzenia bonu stażowego, czyli środków otrzymanych z PUP, za które młody człowiek może zapłacić za wybrane przez siebie staże. W ten sposób promowane są osoby aktywne [Informacje MPiPS 2015; Polityka 2015].

Należy mieć nadzieję, że zmiany te będą kontynuowane i przyczynią się do zmniejszenia bezrobocia zarówno wśród dorosłych, jak i młodocianych bezrobotnych.

Literatura

Bezrobotni oraz stopa bezrobocia według województw, podregionów i powiatów – stan na koniec 2014 r., 2015, GUS, Warszawa.

Danecka M., 2005, *Bezrobocie i instytucje rynku pracy*, Instytut Studiów Politycznych PAN, Warszawa, s. 54.

Garbat M., 2013, *Aktywizacja zawodowa osób z niepełnosprawnością – bariery i koszty*, Wydawnictwo Uniwersytetu Zielonogórskiego, Zielona Góra, s. 65-67.

Grabowski M., 2008, *Analiza funkcjonowania urzędów pracy po ich włączeniu do administracji samorządowej*, Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej, Departament Rynku Pracy, Warszawa, s. 13.

- Gwizdała M., Kosewska-Kwaśny M., Żółciński S., 2014, *Fundusze UE 2014-2020, Nowa perspektywa – nowe możliwości*, Wydawnictwo C.H. Beck, Warszawa, s. 143-144.
- Harasimowicz A., 2013, *Fundusze Strukturalne i Fundusz Spójności jako instrumenty realizacji polityki regionalnej Unii Europejskiej*, Oficyna Wydawnicza Politechniki Białostockiej, Białystok, s. 103.
- Informacje MPiPS, 2015, 1.01.
- Kryńska E., Kwiatkowski E., 2014, *Podstawy wiedzy o rynku pracy*, Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego, Łódź, s. 11.
- Kocot S., 1999, *Informacja o podstawach prawnych świadczenia usług przez urzędy pracy w okresie reformy ustrojowej państwa*, cz. 2, Rynek Pracy, nr 6, s. 70.
- Misiąg W., Tomalak M., 2008, *Analiza funkcjonowania urzędów pracy po ich włączeniu do administracji samorządowej*, MPiPS, Warszawa, s. 90-91.
- Polityka, 2015, nr 1 (2990), 1-6.01.
- Rogozińska-Pawelczyk A. (red.), 2013, *Trendy na rynku pracy*, Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego, Łódź, s. 113.
- Sprawozdania z działalności PUP w Tomaszowie Mazowieckim i Piotrkowie Trybunalskim, Przysusze, Sokołowie Podlaskim w latach 2012-2014.
- Stopa bezrobocia w latach 2001-2014*, GUS, Warszawa 2015, [http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/File:Unemployment_rate,_2003=13_\(%25\)_YB15.png](http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/File:Unemployment_rate,_2003=13_(%25)_YB15.png).
- Stopa bezrobocia województw, podregionów i powiatów*, 2014, GUS, Warszawa.
- Szydlik-Leszczyńska A., 2012, *Funkcjonowanie współczesnego rynku pracy. Wybrane uwarunkowania*, Difin SA, Warszawa, s. 107.
- Ustawa z 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, Dz.U., nr 99, poz. 1001 ze zm.
- Wojdyło-Preisner M., 2009, *Profilowanie bezrobotnych jako metoda przeciwdziałania długookresowemu bezrobociu*, W.N. Uniwersytetu Mikołaja Kopernika, Toruń, s. 20.
- www.funduszeuropejskie.gov.pl (5.06.2015).